

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้านบางแม่หม้าย 2) ศึกษารูปแบบและเอกลักษณ์การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตระบบกิจกรรม และการใช้พื้นที่ 3) ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย 4) เสนอแนะรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน และแนวทางการอนุรักษ์ชุมชนที่เหมาะสม เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

พัฒนาการของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้ายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป โครงสร้างและองค์ประกอบส่วนใหญ่ของชุมชนริมน้ำซึ่งมีพัฒนาการต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นอย่างดี แม้ในระยหลังการชุมชนเริ่มมีเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วขึ้น จากการพัฒนาโครงสร้างและองค์ประกอบของชุมชนที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นชุมชนริมน้ำ โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางถนนที่ตัดผ่านชุมชนทำให้รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเริ่มมีการขยายตัวไปตามเส้นทางถนน แต่เมื่อเปรียบเทียบในภาพรวมของชุมชนแล้วการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังถือเป็นส่วนน้อยของชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงมีความต้องการที่จะอยู่อาศัยบริเวณริมน้ำต่อไป โดยจะเห็นได้จากรูปแบบของวิถีชีวิต ระบบกิจกรรม และการใช้พื้นที่ของชาวบ้านยังคงมีรูปแบบดั้งเดิมของชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่ อาคารบ้านเรือนภายในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำดั้งเดิม คือ เรือนไทยเดิม เรือนไทยประยุกต์ และกลุ่มเรือนที่เรียงแถวในแนวลึกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย

ผลจากการศึกษานำมาสู่การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา และอนุรักษ์ชุมชนริมน้ำบ้านบางแม่หม้าย ได้แก่การส่งเสริมให้ชาวบ้านรักษาเอกลักษณ์ที่ตั้งามของชุมชนไว้อย่างยั่งยืน การเสนอแนะรูปแบบการใช้ที่ดิน รูปแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และแนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพชุมชน

The objectives of this study are : 1) to study the development of settlement patterns of Ban Bang Mae Mai waterfront community ; 2) to study the characteristics and the identity of the community 's settlement community as well as the relationship between the way of life, activity system, and space usage; 3) to study the problem of the community's settlement and the development trend of the community; and 4) to propose appropriate settlement patterns and conservation guidelines for the community to protect its identity.

The study reveals that the community has been gradually developed. The structure and the components of the community which have been developed continuously coexist very well with the natural environment. At the present , the community has been changed quicklier due to the inconsistency of the new structure and components with the waterfront environment, especially new road construction which has generated new settlement patterns along the roadsides. However, when considering the overall picture, the change has occurred only within small parts of the community. Most people still want to live with the waterfront environment. The people's traditional way of life, activities, and space usage still exist. Traditional architecture, traditional Thai houses, comtemporary Thai houses, and traditional housing orientation are still popular within the community.

The results of the study lead to the proposed development and conservation guidelines for Ban Bang Mae Mai community. They include the encouragement of local people to protect the community identity and the guidelines for future land use control, architectural and landscape design, and cultural tourism development.